

Tháng Bảy Âm

Khi tôi chưa sinh ra, nội đã đưa Nhưng Thắm về nhà. "Nhưng" là đẳng cấp cao do vua ban cho nghệ sĩ nhà hát tuồng cung đình. Khi Quân ca, viên chức quản lý ban hát, sửa đổi nội dung kịch bản cổ với mục đích nịnh vua, Nhưng Thắm quyết định uống dầu lạc nóng trong bát đèn sau một đêm thức trắng để không phải hát điều xằng bậy. Thanh quân hủy hoại, Nhưng Thắm bị đuổi khỏi nhà hát tuồng cung đình như một phế nhân, lang thang kiếm ăn ngoài chợ. Nội thời trẻ thường rước đào hát về nhà tổ chức cuộc vui. Với Nhưng Thắm thì khác. Rước về nuôi dưỡng vì nghĩa khí giang hồ.

Khi tôi bắt đầu hiểu biết đôi chút, nội đã qua đời, nhưng Nhưng Thắm vẫn còn sống. Tất nhiên ba tôi không thể yêu quý ông lão bằng nội. Nhưng Thắm chẳng thiếu cái ăn cái mặc nhưng cứ buồn như lá héo. Chỉ còn mình tôi thỉnh thoảng bắt chuyện vì ông lão là một kho chuyện ly kỳ. Năm tôi rời Huế đi học tận Sài Gòn, Nhưng Thắm càng buồn. Tôi xin con chó nhỏ đem về cho lão có bầu có bạn. Lão đặt tên Vá, theo ngoại hình của nó.

Không dè tôi đã hại lão.

Gần một năm sau tôi nhận được thư ba tôi báo tin Nhưng Thắm đột ngột qua đời. Chiều chiều ông lão thường ra nhà hóng mát ở vườn sau. Nhà này kiến trúc mái hình lục giác và chỉ có một cột. Lão thích nhâm nhi chén rượu ngang, ngắm mặt trời lặn trên sông Hương ở đây. Con Vá thường bị chủ xích vào cột, nằm nghịch mẩu xương thừ. Nó lớn lúc nào không hay. Một ngày tháng bảy âm năm ấy, con Vá động cựa, bỗng quên chủ, quên khúc xương, quên sợi xích, vụt lao theo mùi hương con chó cái vật vờ bên kia hàng rào chè tàu. Cây cột gãy, mái lục giác sụp đổ, chôn luôn lão Nhưng Thắm xấu số trong đống đổ nát.

Cuối thư, ba tôi viết một câu, dường như cho chính tình cảnh sa sút của gia đình tôi bấy giờ: Con biết không, cây cột hai người ôm sơn sơn thép vàng ấy hóa ra mục ruỗng từ lâu lắm rồi...

Hồi nhỏ, tôi được nghe Nhưng Thắm kể nhiều chuyện ly kỳ mà mãi sau mới hiểu thấu ý nghĩa. Dưới đây là một trong số chuyện như thế.